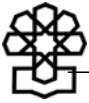

+
()

:

:

جامعه جهانی با هدف کاهش و نابودی ذخایر موجود سلاح‌های کشتار جمعی (Weapons of Mass Destruction) و ممانعت از تولید و تکثیر آنها، طی قرن بیستم به ویژه در دهه‌های آخر آن به سوی ایجاد و انعقاد رژیم‌ها، معاهدات، توافقنامه‌ها، کنوانسیون‌ها و پروتکل‌های متعددی گام برداشته است. برخی از آنها نظیر کنوانسیون ژنو در مورد منع کاربرد سلاح‌های شیمیایی از عمر و سابقه‌ای طولانی‌تر برخوردار هستند و بعضی دیگر هنوز در مرحله امضا و تایید توسط دولت‌ها و برخی دیگر در مرحله مذاکره و مباحثه بین نمایندگان دولت‌ها هستند. مهم‌ترین این کنوانسیون‌ها و معاهدات در حوزه سلاح‌های کشتار جمعی که جمهوری اسلامی ایران نیز به آنها پیوسته یا در حال مذاکره و مشارکت برای الحاق به آنها است عبارتند از:

۱. پیمان عدم تکثیر سلاح‌های هسته‌ای یا NPT
(Treaty on the Non – Proliferation of Nuclear Weapons)
۲. منع جامع آزمایش‌های هسته‌ای یا CTBT
(Comprehensive Nuclear – Test – Ban Treaty)
۳. کنوانسیون منع گسترش، تولید و ذخیره‌سازی سلاح‌های میکروبی یا BWC
(Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxin Weapons and on their Destruction)
۴. کنوانسیون منع گسترش، تولید و ذخیره‌سازی و استفاده از سلاح‌های شیمیایی یا CWC
(Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on their Destruction)

+
()

: :

.....
(NPT)
 +
 : +

 :

 + :

(NPT)

پیمان عدم تکثیر سلاح‌های هسته‌ای با هدف جلوگیری از گسترش سلاح‌های هسته‌ای و تکنولوژی هسته‌ای به وجود آمده است و نوعی رژیم همکاری بین کشورهای دارای سلاح‌های هسته‌ای و کشورهای فاقد این سلاح‌ها برقرار می‌کند. این پیمان دو حوزه عمده را شامل می‌شود:

۱. کاهش ذخایر موجود کشورهای «برخوردار» و نابودی تدریجی سلاح‌های آنان

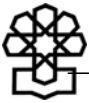
۲. منصرف کردن کشورهای «نابخوردار» از تلاش برای دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای و فراهم کردن فرصت و امکان دستیابی آنان به انرژی و تکنولوژی هسته‌ای برای مصارف صلح‌آمیز تحت مراقبت‌های امنیتی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی.

متن پیش‌نویس NPT در سال ۱۹۶۸ برای امضای کشورها و دولت‌ها مفتوح و برای یک دوره ۲۵ ساله از ۱۹۷۰ تا ۱۱ مه ۱۹۹۵ به مورد اجرا گذاشته شد که ایران نیز به مدت محدود بدان ملحق شد. با ظهور این معاهده، در واقع دنیا به دو طبقه «برخوردار و نابخوردار» تقسیم شد یعنی «دولت‌های دارای سلاح هسته‌ای و دولت‌های فاقد سلاح‌های هسته‌ای»^۱

ماده ۱ معاهده NPT، کشورهای دارنده سلاح‌های هسته‌ای را متعهد می‌کند: هیچ‌گونه سلاح‌های هسته‌ای، فناوری هسته‌ای یا اطلاعات راجع به آن را در اختیار «نابخوردار» قرار ندهند و هیچ‌کمی به آنها نکنند.

ماده ۲، کشورهای «نابخوردار» را ملزم می‌کند، سلاح‌های هسته‌ای، فناوری هسته‌ای، اطلاعات راجع به آن و هیچ‌گونه کمکی برای تولید و آزمایش‌های هسته‌ای از کشورهای «برخوردار» قبول نکنند.

1. Weapons States and Non Weapons States.

ماده ۳ مقرر می‌دارد: کشورهای فاقد سلاح‌های هسته‌ای موظفند، موافقتنامه جداگانه‌ای را با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی^۱ برای نظارت بر اجرای تعهدات خود یعنی نظارت بر تسلیحات هسته‌ای و استفاده صلح‌آمیز به امضا رسانند.

ماده ۴ مقرر می‌دارد: کشورهای دارنده سلاح‌های هسته‌ای، فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای را برای بهره‌برداری علمی در اختیار «کشورهای نابخوردار» قرار دهند.

ماده ۶ مقرر می‌دارد: کشورهای دارنده سلاح‌های هسته‌ای باید با انعقاد موافقتنامه دیگری به خلع سلاح کامل روی آورند.

ماده ۱۰ مقرر می‌دارد: هر گاه «رویدادهای فوق‌العاده» Extraordinary Events رخ دهد به شرحی که «منافع عالی» Supreme Interests یک عضو NPT به خطر افتد، عضو مذکور ضمن ابلاغ کتبی می‌تواند از معاهده خارج شود.

همان طوری که ملاحظه می‌شود، تعهدات فوق متقابل است، یعنی کشورهای فاقد سلاح‌های هسته‌ای در مقابل چشم‌پوشی از دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای، دارای حق تحصیل فناوری هسته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز هستند. این امر تحقق نیافته است. نگرانی کشورهای هسته‌ای این است که عاقبت‌الامر کشورهای فاقد سلاح‌های هسته‌ای از طریق انرژی صلح‌آمیز به فناوری تسلیحات هسته‌ای دست یابند. از طرف دیگر لابراتوارهای دارندگان سلاح‌های هسته‌ای به طور فزاینده‌ای نوسازی شده و این کشورها به جای خلع سلاح کامل به نسل جدیدی از سلاح‌های هسته‌ای دست یافته‌اند. به خصوص این که، آزمایش‌ها را از طریق شبیه‌سازی و بدون انفجار انجام می‌دهند.

پروتکل الحاقی بین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و هر یک از کشورهای عضو NPT به طور جداگانه امضا می‌شود. پروتکل منعقد شده بین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و

1. IAEA.

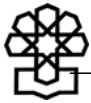
کشورها می‌تواند شامل قواعد سخت‌گیرانه‌ای باشد. از جمله برخی از عبارات محدود کننده از قبیل: "Inspection Any Time and any Where" «بازرسی در هر زمان و هر کجا» می‌تواند در متن پروتکل گنجانیده شود که بازرسان آژانس بدون ابلاغ قبلی، هر جا را که مایل باشند بازرسی کنند. (این مورد نکته اصلی در اصرار آژانس برای پیوستن ایران به پروتکل الحاقی است.)

نکته قابل توجه این که، پروتکل دارای دو بخش «الف و ب» است. بخش «الف»، به نظارت‌های قبلی بر اساس NPT مربوط است، اما بخش «ب» به عنوان مهم‌ترین بخش به زیر مجموعه‌های فرعی تقسیم می‌شود که به آن «Subsidiary Arrangement» می‌گویند. این زیر مجموعه‌ها باید تک‌تک مورد مذاکره و امضاء قرار گیرند. پروتکل دارای ابزارهای «دخالتم‌آمیز» «Intrusive» بوده و تاثیر مستقیم بر میزان حاکمیت ملی می‌گذارد. (برای مشاهده وضعیت الحاق کشورها به پروتکل الحاقی به ضمیمه رجوع کنید.)

:

دو حوزه مهم و عمده مورد بحث در روابط جمهوری اسلامی ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به عنوان مرجع رسمی و ذی‌صلاح در مورد پیگیری پیمان NPT و میزان پایبندی کشورهای عضو به مقررات آن، عبارت است از:

۱. تعیین میزان پایبندی ایران به مقررات و قوانین آژانس و پیمان NPT
 ۲. اعمال فشار بر جمهوری اسلامی ایران برای پذیرش پروتکل الحاقی
- تیم‌های بازرسی مختلف آژانس تحت مدیریت محمدالبرادعی مدیر آژانس (با یا بدون حضور وی) در چارچوب دیدارها و بازرسی‌های منظم دوره‌ای یا بازرسی‌های فوق‌العاده از تاسیسات و مراکز هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران بازدید کرده‌اند که

طی ماه‌های اخیر به ویژه قبل و پس از نشست اخیر شورای حکام آژانس در وین، تعداد این دیدارها افزایش یافته و با حساسیت‌های بیشتر آژانس و جامعه بین‌المللی پیگیری شده است.

آخرین موضوع مطرح در روابط آژانس و جمهوری اسلامی ایران، انتشار اخباری توسط برخی رسانه‌ها مبنی بر کشف آثار و بقایای زیست‌محیطی فرایند غنی‌سازی اورانیوم در برخی تاسیسات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران است. آژانس به طور رسمی این اخبار را تایید نکرده است و پیش‌بینی می‌شود موضع‌گیری آژانس در این باره، تا قبل از تهیه پیش‌نویس مدیر آژانس برای ارائه به نشست آتی شورای حکام در سپتامبر (شهریور) منتشر نشود.

علاوه بر آن که آژانس و شورای حکام آن در بیانیه‌ها و نشست‌های رسمی خواستار الحاق ایران به پروتکل الحاقی شده‌اند، سایر بازیگران عمده نظام بین‌الملل در حوزه مسائل هسته‌ای و یا روابط دو جانبه - که روابط جمهوری اسلامی ایران با آن‌ها مهم، تعیین‌کننده و غیرقابل نادیده گرفته شدن است - نیز خواستار امضای پروتکل از سوی ایران هستند. تقاضاهای بازیگران فوق از یک سو موضع آژانس را در پیگیری این تقاضا از ایران را تقویت می‌کند و از سوی دیگر فشار مضاعف و محدودیت‌های جدیدی را بر موقعیت بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران و روابط آن با هر یک از این بازیگران وارد کرده و خواهد کرد.

مهم‌ترین این بازیگران عبارتند از:

۱. روسیه (به عنوان مهم‌ترین همکار ایران در زمینه برنامه‌های هسته‌ای)
۲. اتحادیه اروپا (به عنوان مهم‌ترین شریک تجاری ایران و یکی از تاثیرگذارترین اتحادیه‌های سیاسی-اقتصادی جهان)
۳. ایالات متحده آمریکا (به عنوان یکی از مهم‌ترین بازیگرهای نظام بین‌الملل که دارای چالش‌های جدی با جمهوری اسلامی ایران است)

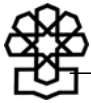
۴. کانادا (به عنوان یکی از کشورهای مهم گروه هشت و متحد راهبردی و سنتی آمریکا در ناتو)
۵. ژاپن (به عنوان یکی از اعضای مهم گروه هشت و از شرکای تجاری جمهوری اسلامی ایران به ویژه در حوزه تولید، استخراج و فروش نفت)

)

(

با توجه به وضعیت موجود در زمینه تشدید فشارهای بین‌المللی برای پیوستن ایران به پروتکل الحاقی، ایران در مقابل دو انتخاب امضا و عدم امضا و در واقع فقط در مقابل یک انتخاب قرار گرفته است. در واقع تصمیم‌گیران نظام در این حوزه، اکنون بین دو وضعیت «تصمیم و انتخاب مطلوب برای دفاع از منافع و امنیت ملی» یا «تصمیم و انتخاب نامطلوب» قرار ندارند که به اختیار یکی را برگزینند، بلکه در شرایطی قرار دارند که باید گزینه‌ای را که تهدید کمتری علیه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در بر دارد انتخاب کنند.

امضای پروتکل الحاقی به معنای پذیرش بازرسی‌های بی‌قید و شرط از هر مکان و در هر زمان خواهد بود که بدون تردید «قدرت مانور و سطح بازی» جمهوری اسلامی ایران را در زمینه پیگیری برنامه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری در تمامی مراحل فرایند دستیابی به دانش و فن‌آوری هسته‌ای را محدودتر از گذشته خواهد کرد. اما از آنجا که طبق اظهارات رسمی ریاست محترم جمهوری و سایر مسئولان ارشد کشور، استراتژی دفاعی امنیتی جمهوری اسلامی ایران دستیابی به سلاح‌های هسته‌ای و

کشتار جمعی نیست، جمهوری اسلامی ایران نباید خود را نگران بازرسی‌های آژانس و حتی بازرسی‌های ناشی از امضای پروتکل الحاقی نشان دهد.

عدم امضای پروتکل الحاقی از سوی جمهوری اسلامی ایران، تهدیدات، محدودیت‌ها و آسیب‌های جدی و جدیدی را علیه منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در پی خواهد داشت.

»

« . عدم امضای پروتکل الحاقی از سوی ایران به آمریکا فرصت خواهد داد تا ایران را به یک « و «
تبدیل کند. عدم امضا از آنجا که به احتمال بسیار به گزارش غیرمثبت مدیر آژانس بین‌المللی به شورای حکام و سپس بیانیه و موضع‌گیری غیرمثبت آن در قبال برنامه‌های هسته‌ای ایران منجر خواهد شد به آمریکا فرصت می‌دهد که در حوزه
« از طریق «
(Fox News ,C.N.N ,B.B.C) به «
« در زمینه «

» بپردازد.

گزارش غیرمثبت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره ایران به شورای امنیت سازمان ملل نیز کارکرد مشابه‌ای خواهد داشت. هر نوع پیوند بین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و شورای امنیت و طرح مساله برنامه‌های هسته‌ای ایران در شورای امنیت، می‌تواند آغاز فرایند بسیار تهدیدکننده‌ای علیه امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران تلقی شود. در این صورت از سویی طبق سیاست مطلوب آمریکا، ایران به یک «پروژه امنیتی» تبدیل شده و چالش ایران و آمریکا به چالش «ایران و جامعه جهانی»

(و نماینده آن سازمان ملل) تبدیل می‌شود و از سوی دیگر با توجه به ترکیب شورای امنیت، آمریکا به جای آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به بازیگر برتر در معادلات مربوط به برنامه‌های هسته‌ای ایران تبدیل خواهد شد.

عدم پیوستن به پروتکل الحاقی، به ایجاد اجماع بین‌المللی علیه جمهوری اسلامی ایران که یکی از اهداف مورد نظر آمریکا است، کمک خواهد کرد. بدین ترتیب که ادامه همکاری‌های هسته‌ای روسیه با ایران را دشوار خواهد کرد، گسترش روابط سیاسی و تجاری ایران با اتحادیه اروپا را دچار مشکل خواهد کرد و روابط سیاسی و اقتصادی ایران با ژاپن را تحت تأثیر قرار خواهد داد. در این راستا تحولات مربوط به تعلیق امضای قرارداد ژاپن و ایران در زمینه حوزه نفتی آزادگان قابل توجه است.

لذا جمهوری اسلامی ایران باید به عنوان یک راهبرد تلاش کند مانع از پیوند مواضع اتحادیه اروپا و آمریکا در زمینه برنامه‌های هسته‌ای ایران شود. زیرا اتحادیه اروپا معتقد به مجاز بودن و حق ایران در دسترسی به انرژی هسته‌ای برای مصارف صلح‌آمیز تحت کنترل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است، اما آمریکا اصولاً اعتقادی به حق ایران در برخورداری از انرژی هسته‌ای ندارد.

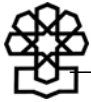
امضای پروتکل الحاقی به معنای، ممانعت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی از تداوم تمامی برنامه‌های هسته‌ای ایران نیست. به طور خاص، امضای پروتکل مانع ایجاد و احداث راکتور آب سنگین ایران در اراک و یا جلوگیری از ایجاد تجهیزات غنی‌سازی اورانیوم نیست، لذا ضروری است در مورد پروتکل الحاقی با رفع ابهامات موجود به افکار عمومی کمک شود.

:

با توجه به فقدان شرایط برای مانور جمهوری اسلامی ایران در عدم پذیرش پروتکل الحاقی و آثار و عواقب زیانبار آن، جمهوری اسلامی ایران در مرحله کنونی بین دو انتخاب امضا و عدم امضا می‌تواند آمادگی خود را برای امضا اعلام کند و مذاکرات مربوط به پذیرش و سپس مذاکرات مربوط به اجرای پروتکل را که علی‌القاعده طولانی و زمان‌بر است، در چارچوب مقدمات و توانمندی‌های خود مدیریت کند. تجربه نشان داده که فرایند طولانی مذاکرات، پذیرش و تدوین و تنظیم قراردادها بین ایران و آژانس، فرصت لازم را برای منطبق کردن محیط داخلی با شرایط جدید در اختیار ایران قرار خواهد داد.

پس از پذیرش پروتکل الحاقی، اتخاذ هر نوع دوگانگی در اجرای مفاد آن می‌تواند، مشکلات موجود را در روابط ایران و آژانس بار دیگر احیا کند. در واقع پس از پذیرش پروتکل، مجموعه ساختارها و نهادهای نظام باید رفتار واحدی در برابر اجرای آن اتخاذ کنند و هر نوع «دوگانگی در سیاست‌های اعلامی و اعمالی» می‌تواند عواقب و نتایج بسیار منفی را در پی داشته باشد.

در مجموع امضای پروتکل و طی مراحل قانونی آن طبق قوانین داخلی ایران (تصویب نهایی آن در مجلس) دربردارنده تهدیدات کمتری علیه منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران است و عدم امضای پروتکل الحاقی، نه تنها به ایجاد اجماع بین‌المللی علیه ایران منجر خواهد شد بلکه با حاشیه‌نشین کردن آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، به شورای امنیت سازمان ملل و در واقع به آمریکا فرصت خواهد داد تا ایران را به

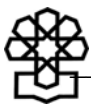

عنوان یک «چالش و تهدید بین‌المللی» معرفی کرده و فرایند تصویب قطعنامه در شورای امنیت و به احتمال بسیار اعزام بازرسان (همانند عراق) علیه ایران تکرار شود که تهدیدات و آسیب‌های بیشتری را متوجه منافع و امنیت ملی ایران خواهد کرد.

+ :

()

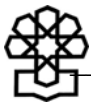
۱	آندورا	۷ دسامبر ۲۰۰۰	۹ ژانویه ۲۰۰۱	
۲	ارمنستان	۲۳ سپتامبر ۱۹۹۷	۲۹ سپتامبر ۱۹۹۷	
۳	استرالیا	۲۳ سپتامبر ۱۹۹۷	۲۳ سپتامبر ۱۹۹۷	۱۲ دسامبر ۱۹۹۷
۴	اتریش	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۵	آذربایجان	۷ ژوئیه ۲۰۰۰	۵ ژوئیه ۲۰۰۰	۲۹ نوامبر ۲۰۰۰
۶	بنگلادش	۲۵ سپتامبر ۲۰۰۰	۳۰ مارس ۲۰۰۱	۳۰ مارس ۲۰۰۱
۷	بلژیک	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۸	بلغارستان	۱۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۱۰ اکتبر ۲۰۰۰
۹	بورکینافاسو	۱۸ مارس ۲۰۰۳	۱۷ آوریل ۲۰۰۳	۱۷ آوریل ۲۰۰۳
۱۰	کانادا	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۸ سپتامبر ۲۰۰۰
۱۱	شیلی	۱۰ سپتامبر ۲۰۰۲	۱۹ سپتامبر ۲۰۰۲	
۱۲	چین	۲۵ نوامبر ۱۹۹۸	۳۱ دسامبر ۱۹۹۸	۲۸ مارس ۲۰۰۲
۱۳	کاستاریکا	۲۹ نوامبر ۲۰۰۱	۱۲ دسامبر ۲۰۰۱	
۱۴	کرواسی	۱۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	۶ ژوئیه ۲۰۰۰
۱۵	کوبا	۲۰ سپتامبر ۱۹۹۹	۱۵ اکتبر ۱۹۹۹	
۱۶	قبرس	۲۵ نوامبر ۱۹۹۸	۲۹ ژوئیه ۱۹۹۹	۱۹ فوریه ۲۰۰۳
۱۷	کنگو	۲۸ نوامبر ۲۰۰۲	۹ آوریل ۲۰۰۳	۹ آوریل ۲۰۰۳
۱۸	جمهوری چک	۲۰ سپتامبر ۱۹۹۹	۲۸ سپتامبر ۱۹۹۹	۱ ژوئیه ۲۰۰۲

۱۹	دانمارک	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۲۰	اکوادور	۲۰ سپتامبر ۱۹۹۹	۱ اکتبر ۱۹۹۹	۲۴ اکتبر ۲۰۰۱
۲۱	استونی	۲۱ مارس ۲۰۰۰	۱۳ آوریل ۲۰۰۰	
۲۲	السالوادور	۲۳ سپتامبر ۲۰۰۲		
۲۳	فنلاند	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۲۴	فرانسه	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۲۵	گابن	۱۸ مارس ۲۰۰۳		
۲۶	گرجستان	۲۳ سپتامبر ۱۹۹۷	۲۹ سپتامبر ۱۹۹۷	۳ ژوئن ۲۰۰۳
۲۷	آلمان	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۲۸	غنا	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۱۲ ژوئن ۱۹۹۸	
۲۹	یونان	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۳۰	گوآتمالا	۲۹ نوامبر ۲۰۰۱	۱۴ دسامبر ۲۰۰۱	
۳۱	هایتی	۲۰ مارس ۲۰۰۲	۱۰ ژوئیه ۲۰۰۲	
۳۲	واتیکان	۱۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۴ سپتامبر ۱۹۹۸
۳۳	مجارستان	۲۵ نوامبر ۱۹۹۸	۲۶ نوامبر ۱۹۹۸	۴ آوریل ۲۰۰۰
۳۴	اندونزی	۲۰ سپتامبر ۱۹۹۹	۲۹ سپتامبر ۱۹۹۹	۲۹ سپتامبر ۱۹۹۹
۳۵	ایرلند	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	
۳۶	ایتالیا	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	
۳۷	جامائیکا	۱۲ ژوئن ۲۰۰۲	۱۹ مارس ۲۰۰۳	۱۹ مارس ۲۰۰۳
۳۸	ژاپن	۲۵ نوامبر ۱۹۹۸	۴ دسامبر ۱۹۹۸	۱۶ دسامبر ۱۹۹۹
۳۹	اردن	۱۸ مارس ۱۹۹۸	۲۸ ژوئیه ۱۹۹۸	۲۸ ژوئیه ۱۹۹۸
۴۰	قزاقستان	۱۸ ژوئن ۲۰۰۳		
۴۱	کریباتی	۱۰ سپتامبر ۲۰۰۲		
۴۲	کویت	۱۲ ژوئن ۲۰۰۲	۱۹ ژوئن ۲۰۰۲	۲ ژوئن ۲۰۰۳
۴۳	لتونی	۷ دسامبر ۲۰۰۰	۱۲ ژوئیه ۲۰۰۱	۱۲ ژوئیه ۲۰۰۱

۴۴	لیتوانی	۸ دسامبر ۱۹۹۷	۱۱ مارس ۱۹۹۸	۵ ژوئیه ۲۰۰۰
۴۵	لوکزامبورگ	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	
۴۶	ماداگاسکار	۱۸ ژوئن ۲۰۰۳		
۴۷	مالی	۱۰ سپتامبر ۲۰۰۲	۱۲ سپتامبر ۲۰۰۲	۱۲ سپتامبر ۲۰۰۲
۴۸	مالتا	۲۸ نوامبر ۲۰۰۲	۲۴ آوریل ۲۰۰۳	
۴۹	موناکو	۲۵ نوامبر ۱۹۹۸	۳۰ سپتامبر ۱۹۹۹	۳۰ سپتامبر ۱۹۹۹
۵۰	مغولستان	۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱	۵ دسامبر ۲۰۰۱	۱۲ می ۲۰۰۳
۵۱	موریتانی	۱۸ مارس ۲۰۰۳	۲ ژوئن ۲۰۰۳	
۵۲	نامیبیا	۲۱ مارس ۲۰۰۰	۲۲ مارس ۲۰۰۰	
۵۳	هلند	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۵۴	زلاندنو	۱۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۴ سپتامبر ۱۹۹۸
۵۵	نیکاراگوئه	۱۲ ژوئن ۲۰۰۲	۱۸ ژوئیه ۲۰۰۲	
۵۶	نیجریه	۷ ژوئن ۲۰۰۰	۲۰ سپتامبر ۲۰۰۱	
۵۷	نروژ	۲۴ مارس ۱۹۹۹	۲۹ سپتامبر ۱۹۹۹	۱۶ می ۲۰۰۰
۵۸	پاناما	۲۹ نوامبر ۲۰۰۱	۱۱ دسامبر ۲۰۰۱	۱۱ دسامبر ۲۰۰۱
۵۹	پاراگوئه	۱۲ ژوئن ۲۰۰۲	۲۴ مارس ۲۰۰۳	
۶۰	پرو	۱۰ دسامبر ۱۹۹۹	۲۲ مارس ۲۰۰۰	۲۳ ژوئیه ۲۰۰۱
۶۱	فیلیپین	۲۳ سپتامبر ۱۹۹۷	۳۰ سپتامبر ۱۹۹۷	
۶۲	لهستان	۲۳ سپتامبر ۱۹۹۷	۳۰ سپتامبر ۱۹۹۷	۵ می ۲۰۰۰
۶۳	پرتغال	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۶۴	کره (شمالی)	۲۴ مارس ۱۹۹۹	۲۱ ژوئن ۱۹۹۹	
۶۵	رومانی	۹ ژوئن ۱۹۹۹	۱۱ ژوئن ۱۹۹۹	۷ ژوئیه ۲۰۰۰
۶۶	روسیه	۲۱ مارس ۲۰۰۰		
۶۷	سیشل	۱۸ مارس ۲۰۰۳		
۶۸	اسلواکی	۱۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۷ سپتامبر ۱۹۹۹	

۶۹	اسلونی	۲۵ نوامبر ۱۹۹۸	۲۶ نوامبر ۱۹۹۸	۲۲ اوت ۲۰۰۰
۷۰	افریقای جنوبی	۱۲ ژوئن ۲۰۰۲	۱۳ سپتامبر ۲۰۰۲	۱۳ سپتامبر ۲۰۰۲
۷۱	اسپانیا	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۷۲	سوئد	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۷۳	سوئیس	۷ ژوئن ۲۰۰۰	۱۶ ژوئن ۲۰۰۰	
۷۴	تاجیکستان	۱۲ ژوئن ۲۰۰۲	۷ ژوئیه ۲۰۰۳	
۷۵	ترکیه	۷ ژوئن ۲۰۰۰	۶ ژوئیه ۲۰۰۰	۱۷ ژوئیه ۲۰۰۱
۷۶	اکراین	۷ ژوئن ۲۰۰۰	۱۵ اوت ۲۰۰۰	
۷۷	انگلستان	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	*
۷۸	امریکا	۱۱ ژوئن ۱۹۹۸	۱۲ ژوئن ۱۹۹۸	
۷۹	اروگوئه	۲۳ سپتامبر ۱۹۹۷	۲۳ سپتامبر ۱۹۹۷	
۸۰	ازبکستان	۱۴ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۲ سپتامبر ۱۹۹۸	۲۱ دسامبر ۱۹۹۸
	جمع	۸۰	۷۴	۳۵

*. این کشورها آماده اجرای پروتکل هستند.

Source: http://www.iaea.or.at/Worldatom/Programmes/Saregards/sg_Protocol.

:

: بررسی مسائل ناشی از الحاق ایران به پروتکل ۹۳+۲ (شماره ۲)

: مراد ویسی

: مطالعات سیاسی

: فریده محمدعلی پور

:

۱. پیمان عدم تکثیر سلاح‌های هسته‌ای
(The Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons)
۲. پروتکل ۹۳+۲ (Protocol 93+2)
۳. الحاق ایران (Iran's assession)

:

۱. متن اصلی NPT ر.ک.به: <http://disarmanent.un.org/wmd/npt/npttext>

۲. جدول وضعیت کشورها در ارتباط با پیوستن به پروتکل الحاقی ر.ک. به:

http://www.iaea.or.at/worldatom/Programmes/Safeguards/sg_protocol